

**Biblioteca ASTRA,
Corpul B**

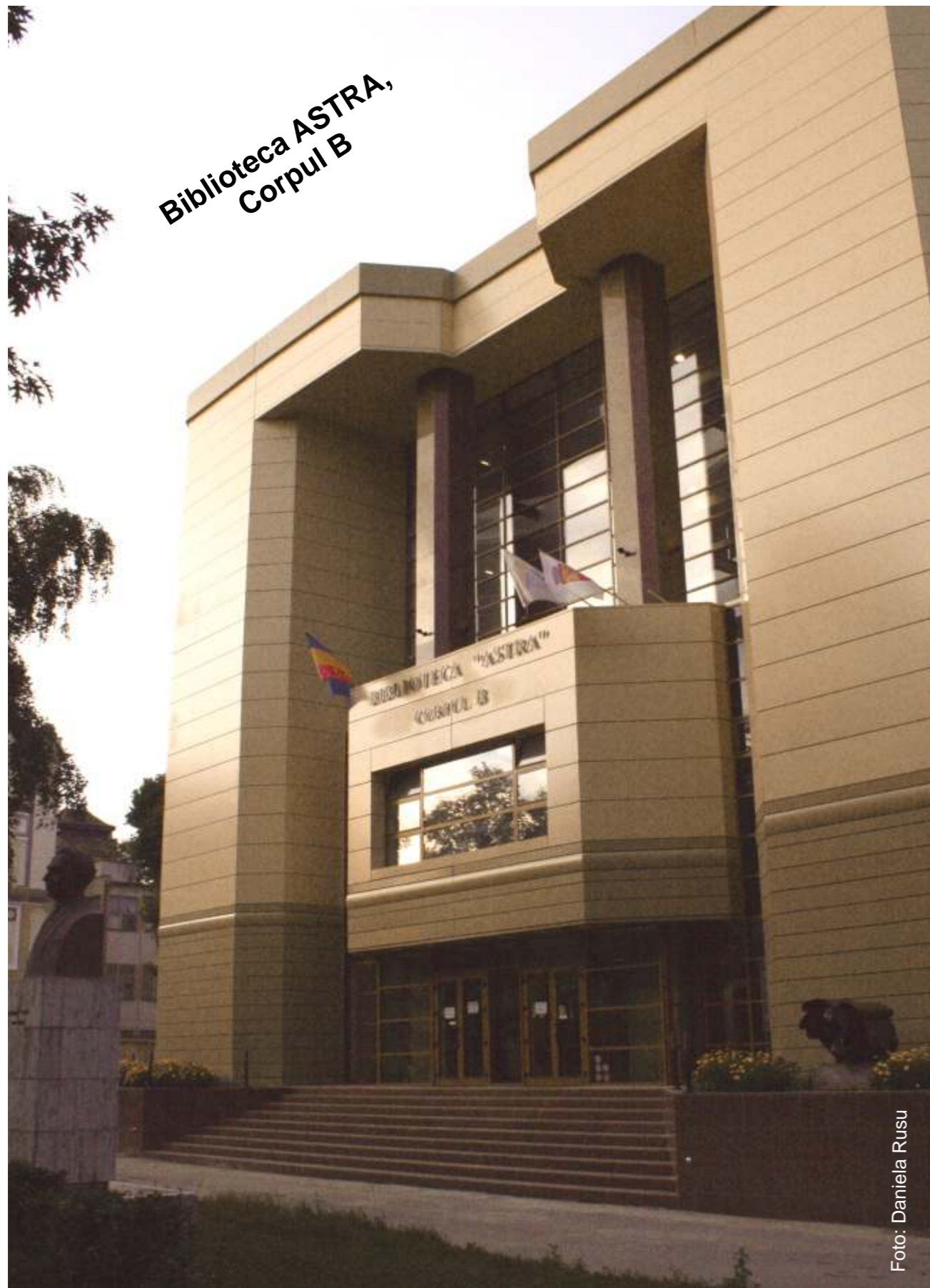
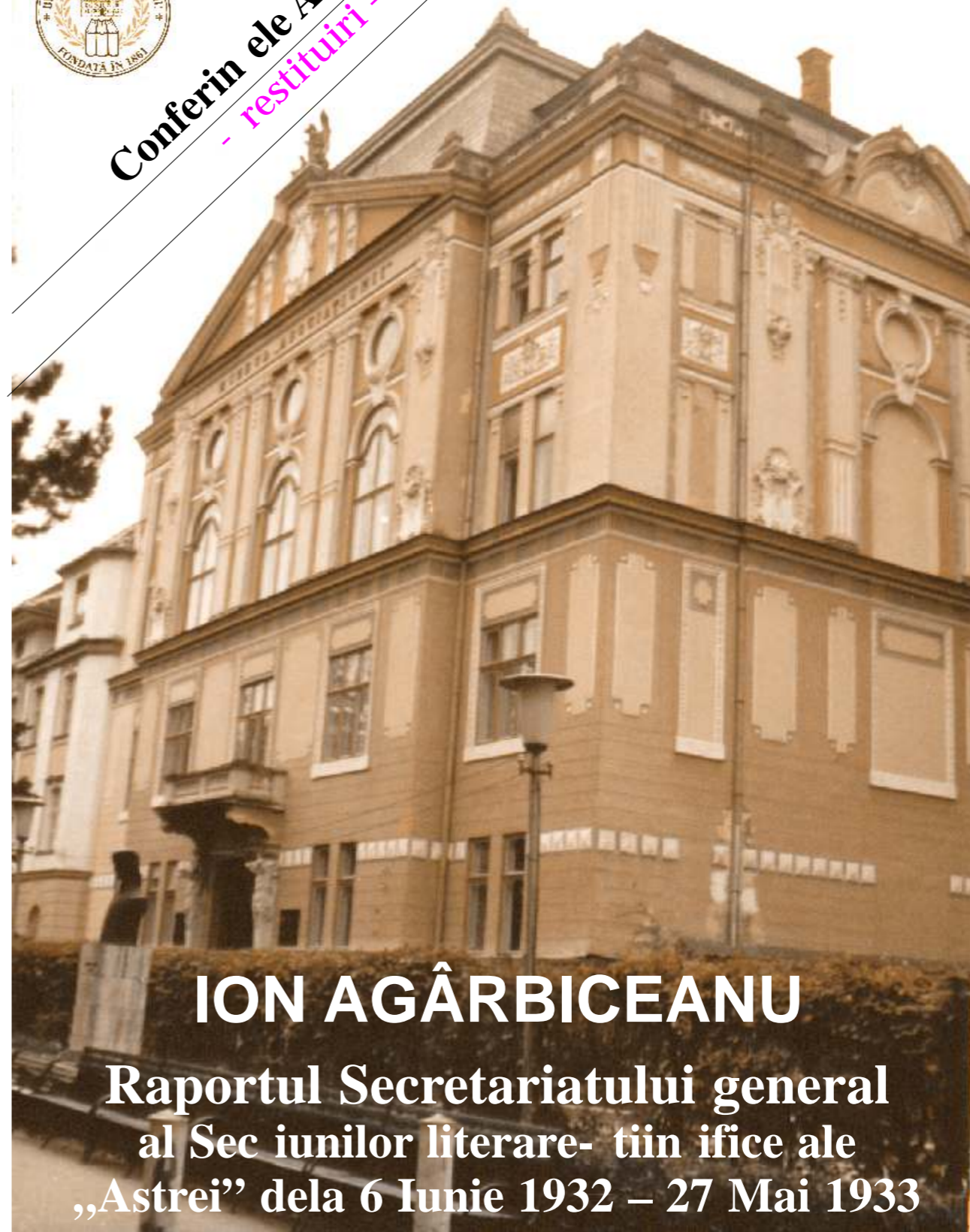

Foto: Daniela Rusu

**Conferințele ASTREI
- restituiri -**

Nr. 103/2010

ION AGÂRBICEANU
**Raportul Secretariatului general
al Secțiunilor literare- științifice ale
„Astrei” delă 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933**

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU

Conferințe restituite:

Ion Agârbiceanu: *Raportul Secretariatului general
al Secțiunilor literare-științifice ale „Astrei” dela
6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933.*

Coordonatorul colecției: **Onuc Nemeș-Vintilă**
Grafică copertă: **Daniela Rusu**
Editor: **Ioana Butnaru**
Tehnoredactor: **Florinela Vasilescu**

Lucrare realizată la tipografia Bibliotecii ASTRA
Tiraj: 15 exemplare

*Versiunea în format electronic a conferinței se află la Biblioteca ASTRA,
Compartimentul Colecții Speciale*

BIBLIOTECA JUDEȚEANĂ ASTRA SIBIU
Str. George Barițiu, nr. 5/7
550178 Sibiu/România

Tel: +40 269 210551
Fax: +40 269 215775
Internet: www.bjastrasibiu.ro
E-mail.: bjastrasibiu@yahoo.com

ISSN: 1843 - 4754

Ion Agârbiceanu
(1882-1963)

Din această serie au apărut conferințele:

Octavian Paler	<i>Autoportret într-o oglindă spartă</i>	1
Constantin Noica	<i>Eminescu – omul deplin al culturii românești</i>	2
Horia Bernea	<i>Evocat de: Andrei Pleșu, Sabin Adrian Luca, Ion Onuc Nemeș</i>	3
Rodica Braga	<i>Anul 2000. Simple exerciții de sinceritate</i>	4
Mircea Braga	<i>Întoarcerea ex- librisului</i>	5
Ion Agârbiceanu	<i>Către un nou ideal – 1931 –</i>	6
Ion Agârbiceanu	<i>Necesitatea din care a răsărit <<ASTRA>></i>	7
Inaugurarea Bibliotecii ASTRA, Corpul B, 1 ianuarie 2007		8
Pr. Acad. Mircea Păcurariu	<i>– Mitropolitul Andrei Șaguna – 200 de ani de la naștere</i>	9
Ioan Lupaș	<i>Viața și activitatea lui Gheorghe Barițiu</i>	10
Victor V. Grecu	<i>Dreptul limbii</i>	11
Antonie Plămădeală	<i>A plecat și Constantin Noica</i>	12
Giovanni Ruggeri	<i>Muzeul de Icoane pe Sticlă din Sibiel</i>	13
Dorli Blaga	<i>În ciuda vremurilor de atunci, viața lui Blaga la Sibiu a fost frumoasă și luminoasă</i>	14
Octavian Goga	<i>La groapa lui Șaguna</i>	15

George Banu	<i>Actorul european</i>	16
Rita Amedick	<i>Podoabe pentru o sfântă a săracilor</i>	17
Basarab Nicolescu	<i>Întrebări esențiale despre univers</i>	18
Vasile Goldiș	<i>La mutarea bustului lui G. Barițiu în fața Muzeului Asociațiunii</i>	19
Eugen Simion	<i>Constantin Noica – arhitectura ființei</i>	20
Jan Urban Jarnik	<i>Un prieten sincer al poporului nostru</i>	21
Al. Dima	<i>George Coșbuc în Sibiu</i>	22
Octavian Goga	<i>Țăranul în literatura noastră poetică</i>	23
Răzvan Codrescu	<i>Doctorul Nicolae C. Paulescu sau Știința lui Scio Deum esse</i>	24
Victor V. Grecu	<i>Identitate. Unitate. Integrare – în spectrul globalizării</i>	25
Remus Rizescu	<i>Compozitorul slovac Jan Levoslav Bella și Sibiul</i>	26
Teodor Ardelean	<i>Limba înainte de toate și în toate</i>	27
Andrei Șaguna	<i>Românii s-au zbatut mai mult pentru limbă decât pentru viață</i>	28
Andrei Bârseanu	<i>Asociațiunea nu va face literatură și știință, ci numai va sprijini literatura și știința</i>	29
Iuliu Moldovan	<i>Problema Munților Apuseni</i>	30

Ion Duma	<i>Eminescu și românii din Ungaria</i>	31
Vasile Ladislau Pop	<i>„Luptele politice nu numai că ne-au răpit timpul, dar au înstrăinat frați de către frați”</i>	32
Vasile Ladislau Pop	<i>“Numai lumina, numai cultura ne poate mântui: cultura și lumina trebuie să ne dea putere în brațe, ca să ne știm apăra viața, și minte și înțelepciune spre a ne ști conserva și înmulți cele trebuincioase întru susținerea vieții”</i>	33
Vasile Ladislau Pop	<i>«(...)În loc de a trage unii într-o parte, alții în alta, în loc de a lucra unii spre stricarea și slăbirea altora ca să ne ridicam persoanele noastre (...)»</i>	34
Sebastian Stanca	<i>Pastelele lui Alecsandri</i>	35
Andrei Bârseanu	<i>„Oamenii mari se cunosc după seriozitatea cu care tratează chiar și lucrurile mici”</i>	36
Andrei Șaguna	<i>„Suntem fiii unei patrii umane, culte și constituționale”</i>	37
George Barițiu, Iacob Bologa	<i>“Nici unu poporu care nu cultiva artile si industri 'a, nu are dreptu a se numerá între poporale civilisate”</i>	38
Acad. Radu P. Voinea	<i>Asociațiunea a avut un rol important în realizarea unității spirituale și naționale a tuturor românilor</i>	39
Vasile Ladislau Pop	<i>„Asociatiunea nutrește și conservă spiritul național, cultivă și conservă limba și prin aceasta existența națională”</i>	40

Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Înființarea unei școli române de fete în Sibiu</i>	41
Iacob Bologa	<i>Numai dezvoltarea facultăților spirituale, numai luminarea minții, numai cultura cea adevărată, norocesc, fericesc pe om, va noroci și va ferici pe poporul român</i>	42
Iacob Bologa, dr. D. P. Barcianu	<i>Asociațiunea pentru înaintarea în cultură a femeii române</i>	43
Iacob Bologa	<i>Poporul român singur prin cultură poate să se înalțe la acea vază și demnitate care l-ar putea mântui de nenumăratele rele ce-l apasă</i>	44
Iacob Bologa	<i>Asociațiunea este de nespus folos nu numai pentru români ci și pentru popoarele conlocuitoare</i>	45
George Barițiu	<i>Raport general asupra stării Asociațiunii, 1889 ...</i>	46
Antonie Plămădeală	<i>Darul Asociațiunii către poporul român</i>	47
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	48
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Cercul Literar de la Sibiu</i>	49
Elena Macavei	<i>Rolul Asociațiunii ASTRA în emanciparea femeii și educația copiilor</i>	50
Ioan Mariș	<i>Lucian Blaga și Emil Cioran (între afinitățile afective și refuzurile selective)</i>	51
Ștefan Pascu	<i>Rolul național-cultural al ASTREI</i>	52

Andrei Șaguna	<i>Munca este onoarea și reputația cea mai mare a omului</i>	53
Timotei Cipariu	<i>Școlile elementare sunt fundamentul culturii naționale și a literaturii naționale</i>	54
Timotei Cipariu	<i>Două gimnazii pentru înaintarea culturii naționale la Năsăud și Blaj</i>	55
Timotei Cipariu	<i>Cauzele naționale, prin bărbați energici, capabili de orice sacrificiu</i>	56
Cristofor I. Simionescu	<i>Astra și Țările Române</i>	57
Mihai Sofronie	<i>Vasile Stroescu, un filantrop aproape uitat</i>	58
Matei Pamfil	<i>Andrei Bârseanu și Asociațiunea</i>	59
Matei Pamfil	<i>Mitropolitul Andrei Șaguna și Asociațiunea</i>	60
Elena Macavei	<i>Călătorie în China</i>	61
Elena Macavei	<i>Glume, anecdote în publicațiile ASTREI</i>	62
Caius Iacob	<i>Matematica românească de la Gheorghe Lazăr la Traian Lalescu</i>	63
Nicolae Nicoară-Horia	<i>Schiță de portret – Atanasie Marian Marienescu –</i>	64
Tatiana Benchea	<i>Creativitatea, izvor de energie</i>	65
Sergiu Găbureac	<i>Crizele și biblioteca publică</i>	66
Mihai Racovițan	<i>Sibiul în anul evenimentelor decisive – 1918</i>	67

Mihai Racovițan	<i>Rosturile Sibiului în revoluția română din Transilvania de la 1848-1849</i>	68
Antonie Plămădeală	<i>ASTRA – Ctitorii și ctitoriile ei</i>	69
Vasile Avram	<i>Sensuri bipolare în poezia lui Blaga</i>	70
Vasile Avram	<i>Ritual pentru Noica</i>	71
Vasile Avram	<i>Codul Eminescu</i>	72
Vasile Avram	<i>Modelul Cioran</i>	73
George Barițiu	<i>Unul din scopurile principale ale școlilor de fete este să împuțineze urmările triste ale blestemului care se numește lux, vanitate omenească, dacă nu le poate paraliza cu totul</i>	74
George Barițiu	<i>Meritul Asociațiunii constă în admirabila sa influență morală care o pătrunde în toate fibrele poporului nostru</i>	75
Diana Câmpan	<i>Constantin Noica – restituiri</i>	76
Diana Câmpan	<i>Aventura adevărului fără de sfârșit în cultură; Cultura – o utopie asumată</i>	77
Alexandru Dobre	<i>Asociațiunea Transilvană pentru Literatura Română și Cultura Poporului Român și Societatea Academică Română</i>	78
Valer Hossu	<i>Episcopul Dr. Iuliu Hossu – Trăirea în jurământul pentru sionul românesc</i>	79

Cornel Lungu	<i>Momente ale participării Sibiului la Revoluția din 1848-1849 în Transilvania. Locul și rolul Comitetului Națiunii Române</i>	80
Cornel Lungu	<i>Din legăturile “ASTREI” cu societăți academice și culturale române și străine 1861-1914</i>	81
Cornel Lungu	<i>Pașii poetului în cetate</i>	82
Ovidiu Hurduzeu	<i>Capitalismul cu conștiință și economia participativă</i>	83
Ion Bianu	<i>August Treboniu Laurian</i>	84
Ilie Moise	<i>Ilie Dăianu și spiritul Blajului</i>	85
Cornel Lungu	<i>Petiția Episcopiei Române Ortodoxe din Statele Unite ale Americii de Nord către președintele Woodrow Wilson</i>	86
Alexiu Tatu	<i>Mihai Viteazul în documentele Serviciului Județean Sibiu al Arhivelor Naționale</i>	87
Bianca Karda	<i>Odiseea plecării unor români ardeleni din județul Sibiu în America (1900-1914) reflectată în presa transilvăneană a vremii</i>	88
Eugenia Crișan	<i>Generalul francez Berthelot și România</i>	89
George Barițiu	<i>Adunarea generală a XXX-a a Asociațiunii Transilvane</i>	90
Constantin Cubleşan	<i>Mihai Eminescu – Ciclul schillerian</i>	91
Constantin Cubleşan	<i>Ion Pop Reteganul – Folclorist și publicist</i>	92

Constantin Cubleșan	<i>Ioan Slavici – portret în oglinda timpului</i>	93
Mircea Braga	<i>Însemnări despre multiculturalitate</i>	94
Marius Laurian	<i>August Treboniu Laurian</i>	95
Keresztes Coloman Stefan, Eugenia Simona Keresztes	<i>Genii ale matematicii la Sibiu: Farcas Bolyai și János Bolyai.....</i>	96
Alexandru Sterca- Șuluțiu	<i>Nu este sub sóre natiune, care cu mai mare ardóre a animei sê-sí iubésca patrià sí vetr'a strabuniloru sei, cá Românulu</i>	97
Ioan Lupaș	<i>Înființarea „Asociațiunii“ și conducătorii ei</i>	98
Iosif Sterca Șuluțiu	<i>Discursul ținut la inaugurarea Muzeului istoric și etnografic și la deschiderea Expoziției, în 19 August st. N. 1905</i>	99
Onuc Nemeș-Vintilă	<i>Biblioteci publice din Olanda</i>	100
Virgiliu Florea	<i>Anton Pann în reeditarea-modela lui M. Gaster (1936)</i>	101
Horst Ernst Klusch	<i>Pe urmele strămoșilor habani</i>	102
Ion Agârbiceanu	<i>Raportul Secretariatului general al Secțiunilor literare-științifice ale „Astrei” dela 6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933</i>	103

ION AGÂRBICEANU

Raportul Secretariatului general
al Secțiunilor literare-științifice ale „Astrei” dela
6 Iunie 1932 – 27 Mai 1933.

DOMNULE PREȘEDINTE,
ONORATĂ ȘEDINȚĂ PLENARĂ,

În următoarele Vă prezint un raport despre activitatea Secțiunilor „Astrei”, dela 6 Iunie 1932, 27 Mai 1933.

1. Cu prilejul adunării generale a Asociațiunii la „Deva”, la 2 și 3 Oct. 1932, au aranjat Secțiile o ședință festivă, la care a conferențiat dl. *Dr. Iuliu Hațieganu*. D-sa, folosindu-se de proiecțiuni și de multe și instructive date statistice, a vorbit despre educația fizică și scopurile sale, fiind ascultat cu foarte mult interes de către un public numeros.

Al doilea conferențiar, desemnat în ședința noastră plenară din anul trecut, dl. *Dr. Silviu Dragomir*, spre adâncul nostru regret, n'a putut vorbi deși avea să trateze o temă de mare însemnătate istorică, legată de ținutul Hațegului. Cu prilejul festivalului de seară a vorbit P. S. Sa *Dr. Alexandru Niculescu*, Episcopul Lugojului, ținând o foarte instructivă conferență asupra educației morale.

Din experiența trecutului două conferențe s'au dovedit prea mult pentru o singură ședință, mai ales că ședința noastră festivă se ține în prima zi, după ședința de deschidere a congresului și masa comună și înaintea

6 **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

festivalului de seară. De aceea propun ca pe viitor să se desemneze un singur conferențiar pentru ședința festivă și un *vorbitor pentru festivalul de seara*. Acesta ar avea să țină mai mult o alocuție de ordin național sau cultural și care să nu treacă de 15 minute, ca durată.

2. În decursul anului au ținut Secțiunile mai multe ședințe plene, întâi într-o sală a Bibliotecii Universității, pentru care aducem mulțumită conducerii bibliotecii și la acest loc, apoi în noul adăpost câștigat pentru „Astra” prin stăruințele președintelui său dl. Iuliu Moldovanu, din căminul ucenicilor din Calea Moșilor.

a) În ședința dela 17 Dec. 1932, la învitarea dlui *Iuliu Moldovanu*, dl *G. Bogdan-Duică*, pe lângă aclamarea membrilor prezenți, primește să conducă mai departe Secțiile, în calitate de președinte-delegat. Tot atunci dl Iuliu Moldovan anunță că Societatea de Radio-difuziune ar dori ca membrii Secțiilor să țină conferențe cu subiecte privind mai mult Ardealul, stabilindu-se o oră a „Astrei” la Radio. Propunerea a fost primită cu însuflețire, urmând să se exopereze un carnet comun pe C.F.R., fără de care deplasarea la București, pe lângă onorarul ce societatea poate oferi, e imposibilă.

Un program al conferențelor se va stabili ulterior;

b) În ședința dela 22 Decembrie, dl. Președinte al „Astrei” face, în linii mari, o expunere a programului cultural al „Astrei”, insistând asupra laturei naționale și de educație în idealism, a acestui program.

Pentru activitatea Secțiilor D-sa prezintă un *ante-proiect al Ministerului Instrucțiunii* asupra organizării creației și difuziunii culturii. Arată intențiunea Ministerului de a colabora cu societățile culturale active, fără a le asimila.

Dl președinte mai arată că e necesară o revistă culturală în Ardeal și material pentru conferențe populare la sate și că vor trebui căutate mijloace

pentru editarea lor. D-sa ar mai propune înființarea unei *secții demografice*, pe lângă cele existente.

La discuția asupra programului iau parte mai mulți membri. Între ei, dl. Iuliu Hațieganu, pornind dela constatarea că, deși numai în Cluj sunt peste 100 membri ai Secțiilor, cari sunt invitați la fiecare ședință, interes nu arată decât 25-30 membri, aproape aceiași la toate ședințele – propune ca dnii presidenți ai Secțiilor să provoace pe membrii lor să se declare dacă vor să lucreze sau ba în cadrele Secțiilor? E mai profitabil un număr mai mic, dar activ de membri, decât zeci de membri, cari dela alegerea lor în Secții nu s'au prezentat niciodată la ședință.

D-sa crede că ar fi nevoie de reînvierea Secției tehnice, dorind azi multe sate să-și facă localuri de case culturale și locuințe igienice.

Dl. *Dr. M. Sturza* propune să se înființeze o secție de *informație și statistică*, al cărei rost ar fi în primul rând *informarea străinătății*.

Se constată că adunarea acestor date statistice între mijloacele pe care le poate avea „Astra”. În aceeași ședință se hotărăște ca biroul să adreseze presidenților de Secții o adresă, în care să se pronunțe asupra *membrilor, cari vor să rămână activi*, asupra subvențiilor primite cu ani înainte dela Centru și asupra *situației materiale actuale*, asupra subiectelor, cari ar fi de *tratat la Radio* și asupra *ante-proiectului ministerial* de organizare al culturii;

c) În ședința plenară dela *11 Ianuarie* se discută în general și pe articole ante-proiectul ministerial de organizare a culturii. Iau parte la discuție dnii I. Moldovan, G. Bogdan-Duică, Nic. Bogdan, S. Bornemisa, I. Agârbiceanu, Al. Borza, T. Filipescu, Fl. Ștefănescu-Goangă, I. Clopoțel, Ion Matei;

d) În ședința dela *12 Ianuarie* se continuă discuția asupra ante-proiectului de organizare a culturii. Ajungându-se la Art. 12, Secțiile constată

8 **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

că articolele ce urmează nu mai pot fi primite, chiar modificate fiind și dl. I. Moldovan arată principii generale, cari ar putea fi recomandate legiuitorului, în cadrele vederilor „Astrei”. Aceste principii, după ce dau lămuriri și aduc completări dnii I. Lupaș, I. Matei, I. Agârbiceanu, S. Oprea, Ștefănescu-Goangă, Iuliu Hațieganu, S. Popa și Iuliu Moldovean, sunt primite în unanimitate de Secții și dl. I. Moldovan e rugat ca pentru ședința viitoare să prezinte un ante-proiect având, la bază principiile admise;

e) În ședința plenară dela 7 Martie Secțiile, pornind dela o adresă a Comitetului central, care cerea pentru Biblioteca populară a „Astrei” scrierea unor broșuri întru toate folositoare zilei de azi și la raportul secretarului general, primesc următoarele subiecte pentru Biblioteca populară a „Astrei” în anul 1933, pe cari se oferă să le scrie următorii domni membri ai Secțiilor:

- *Pământul și țărănul* – de *Sebastian Bornemisa*, lucrare, în care se va arăta și pentru ce bolșevismul nu poate pătrunde în România;
- *Scurt manual de geografie a pământului românesc*, de Dr. *Sebastian Oprea*;
- *Poruncile sănătății* de Dr. *T. Spârchez*;
- *Icoana satului sănătos*, sub îngrijirea dlui Dr. *Iuliu Hațieganu*;
- *O piesă teatrală de Sebastian Stanca*;
- *Flori din grădina raiului* (din viețile femeilor sfinte) de *Sept. Popa*.

Au fost rugați domnii:

- *I. Lupaș* să ne scrie: *Scurt manual de istorie națională*;
- *Valer Moldovan*: *Tâlcuirea constituției*.

Afară de acestea, material gata:

- *O colecție de poezii populare* din Făgăraș și Năsăud.
- *Povestiri de I. Pop-Reteganul* (din lăsământul obligatoriu).

Tot pentru Biblioteca populară Secția literară a admis:

- *O prelucrare din Holberg de Horia P.- Petrescu.*

Comitetul central a mai rugat pe dl. Iuliu Hațieganu, să pregătească o broșură despre:

- *Educația fizică: Șoimii Carpaților.*

Pentru conferințe la Radio-București s-au anunțat:

1. Secția medicală cu 5 conferințe asupra „Bolilor vârstei”;
2. Dna Dr. *Alma Popovici Mohora*: Maria Rosetti;
3. *I. Mușlea*: Etnografie; Folclor ;
4. *Seb. Stanca*: Contribuția preoțimii ardelene la făurirea Unirii. - Lupta între cazanie și predică;
5. *Vasile Meruțiu*: Hotare etnice și politice în Europa centrală și sudestică. - Răspândirea minorităților etnice în România și țările vecine;
6. *Vasile Vlaicu*: Bănci românești în Ardeal (3 conferințe);
7. *Ov. Olar*: Falșificatorii pâinii zilnice;
8. *Teod. Filipescu*: Românii din Jugoslavia;
9. *Sebastian Bornemisa*: Gazete populare în Ardeal;
10. *Dr. V. Bologa*: Ce știau popii valahi înainte de Jänner;
11. *Sabin Oprean*: Secuții și ținutul lor. (Două conferințe);
12. *Olimpiu Boitoș*: Solidarism ardelean;
13. *Grațian Mărcuș*: Edituri populare în Ardeal;
14. *Atanasie Popa*: Biserica de lemn din Ardeal și Maramureș. - Șoimii Carpaților;
15. *Emil Pop*: Recordul vârstei în natură;
16. *Sept. Popa*: Caravane blăjene;
17. *I. Agârbiceanu*: Lupta pentru școală și biserică în Ardeal.

10 **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

S'au angajat să țină conferențe, fără a indica subiectele dnii: G. Bogdan-Duică; Romul Demetrescu; Ion Breazu; Alexandru Borza; Ion Chinezu.

În legătură cu aceste conferențe sunt dator a raporta că dlui președinte Iuliu Moldovanu încă nu i-a reușit să poată câștiga pentru lecții un carnet de liber parcurs C.F.R. Și că probabil se vor putea ține numai la toamnă, până când se sperează a se face rost de carnetul comun;

f) În ședința dela 8 *Martie* s'a discutat ante-proiectul pregătit de dl Iuliu Moldovan pentru organizarea culturii, deasemenea și un nou ante-proiect al Ministerului. Secțiile au constatat cu bucurie că noul ante-proiect nu se deosebește acum mult de cel pregătit din însărcinarea Secțiilor, afară de partea finală, unde se propun modificări. Biroul a fost însărcinat să facă o adresă către On. Minister al Instrucțiunii în care să prezinte textual toate modificările propuse în materie de către Secții.

Ceeace biroul a și executat prin intermediul dlui președinte;

g) Ședința plenară dela 5 *Aprilie* a *Secțiilor*. Dl Ion Clopoșel, membru activ în secția social-economică, a prezentat un studiu asupra *Mijloacelor de culturalizare a masselor*, stărind asupra importanței *căminelor școlare*. D-sa vede, ca un ideal, căminul școlar nu numai în satul resfirat dela munte, pentru suprimarea distanței, ci în general ca aplicabil în satele noastre. În el și în jurul lui s'ar concentra toate mijloacele de culturalizare a masselor.

În concluzie, după discuțiile urmate, Secțiile cred că „Astra” ar putea interveni pentru înființarea căminelor școlare în satele de munte și, în acest scop, îndrumază biroul să ceară date statistice dela Revizoratele din Turda și Alba-Iulia.

3. Ca și în anii trecuți Secretariatul general a continuat cu publicarea articolelor populare, săptămânale, în următoarele gazete: *Foaia Noastră* și

Glasul Ardealului (Cluj), *Unirea Poporului* (Blaj), *Cuvântul Poporului*, *Foaia Poporului* (Sibiu), *Poporul Românesc* (București-Chitila), *Cuvânt Moldovenesc* (Chișinău).

Deși tirajul gazetelor populare a scăzut în urma situației economice de azi, totuși, putem afirma că publicând articole în ziarele de mai sus, am ținut contact săptămânal cu cel puțin treuzecii de cititori plugari. Articolele Secretariatului au fost toate în legătură cu interesele și nevoile generale ale neamului, nizuind să arate drumurile greșite și să determine la folosirea calităților bune ale nației. Adeseori articolele noastre au fost reproduse și de alte ziare populare, chiar și de gazeta fraților din Jugoslavia: „Nădejdea”.

Cu acest prilej repetăm o rugămintă, care e în conglăsuire cu însăși pornirea acestor articole: *Secțiile să binevoiască a preda Secretariatului general în fiecare an un material brut al chestiunilor pe cari le socotesc necesare și de actualitate pentru a fi tratate în articole. De redactarea poporală a acestui material se va îngriji Secretariatul general.*

Țin să mulțumesc, în numele Secțiilor, ziarelor, cari au binevoit a ne pune la îndemână coloanele lor pentru contactul cu masele mari.

Secretarul Secțiilor, la invitarea președintelui, a pregătit următorul referat despre „*Cartea și biblioteca poporală*”, pe care l'a prezentat la Congresul Cărții dela 20 Mai, în București:

Cartea și Biblioteca populară

- Referat -

A) Cartea Poporală. Secția cărții literare.

Cartea Poporală a fost socotită până bine de curând aproape numai cartea de literatură populară. Cartea distractivă și porcuratoare de senzații și plăcere estetică. În concepția de azi cartea populară îmbrățișează un domeniu cu mult mai vast. Ea este continuatoare școlii populare și va avea drept țință răspândirea tuturor cunoștințelor folositoare, în toate domeniile științei și moralei, înarmând pe cetățean cu toate cunoștințele folositoare, în toate domeniile științei și moralei, înarmând pe cetățean cu toate cunoștințele necesare domeniului lui de activitate, ținându-l în continuă armonie, în activitatea sa cu realitățile la zi ale științei. Cartea populară în viitor nu va mai fi un mijloc de încântare sufletească, ci prin diferitele ei secțiuni, mijloc de creștere a puterilor intelectuale și morale ale cetățeanului, pentru ca prin ele să-și sporească valoarea lui națională, etică, economică.

Fără a stăruii mai mult asupra noțiunii de carte populară – așa cum ea a fost înțeleasă în trecutul nostru cultural – vom constata că vreo câteva prelucrări românești ale unor subiecte cunoscute și utilizate și în alte literaturi populare, au pătruns în straturile mari țărănești. Și nu numai în pătura știutoare de carte: prin cititul cu glas sau prin povestitul cuprinsului, ea a ajuns cunoscută analfabeților. Să ne gândim la Alexandria, Genoveva, Epistoliile sau Arghir și Elena.

a) Desigur că viitoarea carte populară va ținea seama și de necesitatea satisfacției estetice a poporului. Cărți ca Alexandria și Genoveva vor continua a fi populare, îmbrățișate de masele mari; vor trebui chiar înmulțite operele de

literatură populară, cu excluderea celor cari propagă *superstițiile*, deși acestea sunt căutate încă și acum de popor.

Subiecte străine, din literatura universală, ar putea fi utilizate. Mă gândesc, bunăoară, la o „Odisee” pentru popor. Apoi subiecte din istoria națională, cele atractive prin romantismul lor. Parți alese din viețile sfinților.

b) Selecționând pe cele mai bune din numărul celor cari le avem și sunt cunoscute de masele populare, până la pregătirea altora, această secție a cărții populare ar putea crește prin: colecții din cele mai frumoase *poezii populare*, lirice și epice; culegeri din *baladele* lui Alecsandri, Bolintineanu, Coșbuc; Fabulele lui Alexandrescu și Doinici; Creangă. „O seamă de cuvinte” de Neculcea. Colecții de basme; Colecții de colinde; Irozi; Plugușor; Bocete de morți. Cât mai multe bune lucrări dramatice din viața poporului, foarte căutate azi.

Încă și azi poporul citește bucuros propriile sale creații, iar din scriitorii culti cărțile ale căror subiecte sunt apropiate de viața țărănească sau chiar din ea.

E de notat că întreg materialul de literatură populară e necear a fi scris nu cu intenția de a te coborî la gustul poporului sau „ca pentru popor” „à la manière de”, ci cu toată seriozitatea, în chip cu totul natural. E nevoie de opere de artă adevărată, nu de surogate, cum artă adevărată e în poezia și povestea populară. Cetitorul țaran simte imediat când ceva s'a scris anume pentru el, de către cei nepricepuți: cu dulcegării și expresii copilărești, chipurile pentru a înțelege el, și se simte jignit. O astfel de carte nu prinde în popor.

Scriitorul de cărți literare populare nu poate fi un meșteșugar, ci un artist adevărat, un creiator.

14 Conferințele Bibliotecii ASTRA

Să nu avem teamă că viața fundamental omenească, liniile mari, simple ale vieții, nu vor fi înțelese de popor într-o operă de artă.

c) Lângă Secția literară a cărții populare vom așeza îndată albumele cu țesături și cusături naționale și colecțiile de muzică și dans național. Elementele de artă populară națională, cari sunt pe drum de a fi înlăturate de altele străine, mult inferioare, trebuie adunate și îmbiate din nou sufletului național. Am putea ajunge prin mijlocirea lor, la linii mari, unitare, viguroase, în port, cântec, dans, și astfel la un suflet național tot mai unitar.

Dela unire, ca să aduc o pildă, înfloritura românească pe albime costumelor a răsărit și în regiunile în cari portul întunecat al străinilor a alungat orice lumină. Și aceasta mulțumită albulor de cusături, utilizat cu însuflețire de învățătoarele noastre pentru fetițele ce instruesc.

Deasemenea cântecul și dansul neaș românesc, prin mijlocirea școlii și a armatei, cari utilizează colecțiile de muzică populară, străbate azi și se aude pretutindenea.

Prin aceste mijloace reînvie în românism multe suflete și *credem că un prim rost al cărții literare și al colecției de artă populară e această reînviere și îndrăgostire în românism, în ceea ce este al nostru, în tipicul național.*

Pentru aceasta este nevoie de cât mai multe colecții de artă populară, răspândite gratuit sau puse la îndemâna poporului în Bibliotecile sătești.

B) Secția cărții populare instructive.

Socotim necesare în această Secție lucrări, cari să îmbrățișeze următoarele domenii:

1. *Istoria națională* și Istoria universală, mai ales istoria vecinilor noștri. Nu înțelegem cursuri complete de istorie, ci fixarea ei în linii mari,

strict științifice. Aceste lucrări, pe lângă partea strict științifică, vor avea un adaus, care va curpinde părți din ce s'a scris la noi mai bine, mai frumos, asupra subiectelor istorice, tratate în lucrare, fie literatură, fie istoriografie.

Deoarece avem câteva scrieri de natura aceasta, exceptând adausul de care vorbeam mai înainte, e nevoie de ale selecționa și a le completa apoi cu lucrări ce ne lipsesc.

2. *Geografia*, cunoașterea pământului românesc și a pământului din vecini, - cu noțiuni de geografie universală.

Cunoașterea țării noastre nu numai ca geografie fizică, ci și economică, demografică etc. Metoda de lucrare în acest doemniu, ar fi aceeaș ca și cea indicată la cartea istorică. In adaus s'ar publica părți din tot ce s'a scris mai just și mai frumos despre țara și poporul nostru.

3. Prin cartea poporală instructivă cetățeanul român trebuie să-și câștige:

a) *O temeinică concepție asupra lumii și vieții, clădindu-se pe temeiul creștin existent*. E nevoie de cărți de doctrină și morală apologetice, cari să ajute la formarea conștiinței tari creștine. Să știe cetățeanul pentru *ce crede* și să poate respinge argumentelor ce vor distrugerea creștinismului. Singură puterea tradiției nu mai e de ajuns.

În *legătura cu aceasta* e nevoie de cărți cari să se explice și combată științific toate *sistemele sociale*, cari n'au la temeiul lor concepția creștină asupra lumii și vieții.

Toate acestea vor fi lucrări ca pentru oamenii maturi, nu ca pentru copii, riguros și științific documentate pe înțelesul mulțimii;

b) Cartea poporală va trebui apoi să facă *educația cetățenească și politică* a masselor.

Rostul omului ca *cetățean*, cap de familie, ostaș, va trebui dovedit în aceste lucrări, în acelaș chip.

În lucrările de sub al. 3 a) și b), se poate pune iarăși un *adaus* cu *pilde* de oameni cu temeinică concepție creștină, buni capi de familie, buni cetățeni, ostași sau comandanți. Pildele se vor lua din ce s'a scris mai bine în literatura națională și în cea străină.

4. *Cartea poporală instructivă* se va îngriji de popularizarea cunoștințelor pentru sănătate trupească și sufletească a cetățeanului. Cărți de igienă. Lucrări pentru educația fizică. Aceste – avem și până acum - vor fi, deasemenea, cărți serioase, bine documentate, pur științifice. În adaus-ul lor s'ar putea reproduce și în ele literatură sau cazuri reale în legătură cu subiectul tratat la școală.

Sub aceste 4 *aliniate* am cuprins cartea poporală instructivă, pe care o cred temelul întregii culturi populare. Cunoștințele din cele 4 subsecțiuni îl vor ajuta pe cetățean să trăiască *conștient* de menirea lui în lume și în țara sa.

5. Cunoștințele folositoare din toate domeniile științii în legătură cu îndeletnicirile poporului nostru: economice – cu toate ramurile sale, - *financiare*, știință generală, vor trebui să între, deasemenea, în secția *Cărții populare instructive*.

Ele – cunoștințele – vor fi astfel înfățișate încât să indice mereu terenul practic în care pot fi aplicate: Credem că pentru fiecare caz e necesar desemnul, ilustrația și o probă practică. (Cum s'a înființat, în cutare loc: o albinărie, o grădină de pomi, o cooperativă, o bancă poporală, tovărășii pentru unelte economice comune, etc.) Împărtășirea de cunoștințe numai de dragul lor și nu pentru un obiectiv practic, o socotim un lux.

C) Înfățișarea cărții populare.

Tipar bun, curat, niciodată prea mărunț. Hârtie albă, bună. Volume și volumașe, toate compactate. Cuprinsul împodobit cu ilustrații și deseme din domeniul respectiv. Volume cu un număr de pagini mediu 150-200. Pot fi compactate și două, trei lucrări din același domeniu.

Execuția cărții populare cât se poate de artistică.

D) Biblioteca populară. Colportajul.

Cărțile de cuprinsul și de înfățișarea celor arătate în punctul A., B., C., vor urma, în primul rând, materialul bibliotecilor populare.

Biblioteca populară își va achiziționa, deci, mai întâi, cărțile de literatură populară și de literatură instructivă, în două Secții.

Lucrările bune existente în aceste două domenii le socotim aproximativ la 50. În 5 ani s'ar mai putea pregăti 150, ajungând la un total de 200 de numere pentru o bibliotecă populară. Dar, în afară de lucrările din cele 2 Secții, o *bibliotecă* populară va trebui să cuprindă *necondiționat și operele principale ale tuturor scriitorilor români*, trecuți în istoria literaturii. Asemenea și cărțile principale de istorie. Aceasta din mai multe motive:

- a) De biblioteca populară se folosesc intelectualii satelor;
- b) De pe acum sunt 5-10 mai mulți țărani în fiecare sat, cari au nu numai pretenții, dar și capacitatea să citească aceste scrieri;
- c) Vor fi tot mai mulți în viitor, mulțumită școlii primare românești;
- d) Folosul pătrunderii bunilor scriitori în sufletul național, nu se poate contesta;

18 Conferințele Bibliotecii ASTRA

e) Năzuința în cultură trebuie să fie ca opera artistică să fie înțeleasă, primită și gustată de toți fiii neamului.

*

* *

Biblioteca populară va fi așezată la școală, în dulapuri proprii și pusă sub conducerea învățătorului celui mai plin de interes pentru cărți.

Bibliotecarul va fi îndatorat să cunoască cuprinsul tuturor cărților din biblioteca populară. Deci chiar când ar avea cursul de bibliotecar, până nu va fi citit însuși volumele bibliotecii populare, nu poate fi numit bibliotecar.

Bibliotecarul va prezenta pe rând elevilor dela cl. III înainte toate cărțile bibliotecii populare, arătându-le pe scurt, cuprinsul, însemnătatea, frumusețea.

Același lucru îl va face adulților cu prilejul oricărei serbări culturale, naționale, școlare.

Bibliotecarul va împărți cărți cel puțin odată pe săptămână, într'o oră în care ar putea face prezentarea cărții, putând fi prezenți pe lângă elevii de școală și adulți.

Dela elevii, cari împrumută va cere un rezumat scris, care se va controla, eventual se va putea citi în ora de bibliotecă.

Bibliotecarul în școală și la serbările școlare, preotul în biserică vor anunța și vor prezenta orice carte nouă, care intră în Biblioteca populară.

Bibliotecarul cu prilejul serbărilor școlare va citi părți alese din volumele Bibliotecii populare. Să se intereseze la adulții, cari împrumută cărți, dacă le și citesc?

Bibliotecarul să aibă o renumerație de 100 Lei lunar.

Colportajul cărții populare.

În afară de mijloacele uzitate pentru desfacere, în general, a cărții: librării, chișcuși, abonamente, pentru desfacerea cărții populare, mai propun următoarele mijloace:

1. De început: distribuirea gratuită în fiecare sat a 50-100 lucrări, cari fac parte din Biblioteca poporală.

Aceasta pe lângă înființarea în sat a bibliotecii populare – pentru a fi cunoscute în cercuri cât mai largi;

2. Altă gratuitate, afară de premii școlare pentru elevi, nu se admite;

3. Doi elevi din cl. a IV, vor vinde din cărțile populare, la școală și la biserică, având 5% din vânzare, sub supravegherea bibliotecarului;

4. Înființarea, la început, alor 5 depozite ambulante, instalate în autobuse, cari să cutreiere târgurile în cari frecvența țărănimei e mai mare, vânzând cărțile populare cu acelaș preț ca și în librăriile.

În linii mari așa vede subsemnatul cartea și biblioteca poporală, de care au nevoie azi masele mari ale poporului românesc.

Cluj, la 8 Maiu 1933

ION AGÂRBICEANU

4. Cu mare satisfacție raportez că vechea dorință a intelectualilor din Ardeal, de după unire, de a avea o revistă de cultură, ca și nizuința Secțiilor pentru același scop, datorită insistențelor dlui președinte I. Moldovan, a luat ființă prin revista editată de „Astra” „Gând românesc”, a cărei conducere a fost încredințată unui mănunchi de tineri și harnici intelectuali, în frunte cu dir. I.

Chinezu și red. Ol. Boitoș. Dorim viața lungă și promitem tot concursul Secțiunilor „Astrei”.

5. Asupra activității Secțiilor, în parte, au fost rugați domnii președinți să binevoiască a întocmi rapoarte speciale, cari se vor publica și în „Transilvania”, numărul administrativ ce mai apare. Nu pot totuși să nu încretez aici cu o adevărată mândrie activitatea subsecției de educație fizică, din Secția medicală. Cu prilejul zilei de 10 Mai această subsecție, sub conducerea omului de mare voință dl. Iuliu Hațieganu, a dat dovadă tuturor intelectualilor de munca ce desfășoară, aducând la defilare sute de țărani și dând pe scena Teatrului Național din Cluj un admirabil festival de oameni, cari până mai ieri, nici în satele lor nu cutezau să iese cu prestațiunile lor în public. Faptul a fost relevat de presă ca o mare biruință și temei de bune nădejdi în viitor;

6. Mai țin să amintesc că dl. V. Vlaicu, din Secția social-economică a pregătit un indicator al carierelor și profesiunilor din România, a cărei prezentare, dacă rămâne timp, îl rugăm să o facă în ședința de azi.

În ce privește *averea* administrată de Secretariatul Secțiilor, raportează că la Albina avem aceeași sumă, în 2 libele, de 239 Lei + 110 Lei. Comitetul central a hotărât că suma se poate întrebuința pentru cheltueli.

Situația depozitului de cărți dela „Ardealul” - V. Fodor, după adresa Librăriei dela 18 V. 1933 este aceeași din anul trecut și anume *avem în depozit cărți* în valoare de Lei 119,049, partea ce revine „Astrei”, valoarea cărților cu rabatul de 40% al librăriei fiind de 220,547 Lei (40% = a132,219).

Deci de la 27 Mai 1933 situația e neschimbată. Cu tot rabatul mare nu s'a mai vândut nimic.

E de notat că din depozit face parte lucrarea „Discursuri” de V. Goldiș, 1746 bucăți à 100 Lei = 174,600.

Propunerea făcută anul trecut, din adunarea plenară, ca din volumul „Discursuri” să se dea premii pentru „Șoimii” și să se dea gratuit bibliotecilor sătești, Comitetul central a admis-o. Fac propunerea ca Secțiile să ceară On. Comitet central ca întreg acest depozit de cărți să treacă în *posesiunea despărțământului Cluj al „Astrei”*, pentru scopurile indicate, după ce prin librărie nu se mai poate desface. Mobilierul ce a mai rămas dela Secții s-a transportat în noul local, afară de un dulap cu cărți, care e încă la „Ardealul”.

7. Dl Mih. Șerban, președintele Secției social-economice, într'o telegramă aici alăturată, arată că dl. Grațian Mărcuș a fost ales de Secție de mai de mult ca membru corespondent, afirmând că Secțiile au luat la cunoștință în ședința plenară. Până acum Secțiile n'au fost avizate oficios. Acum se va trece la propunerile dela sfârșitul raportului;

8. Secția juridică își va alege în curând un vicepreședinte.

9. Teodor Păcățean, președintele onorific al Secției Istorice, a împlinit 80 ani de rodnică și neobosită activitate. Secția, prin reprezentanții ei, i-au adus călduroase felicitări. Din prilejul ședinței plenare Secțiile îi exprimă cele mai vii mulțumiri pentru munca ce a depus-o în cadrele lor și pentru întreaga activitate publicistică, și-i urează ani mulți.

În urma celor raportate rog. On. Ședință plenară să binevoiască a primi raportul de față și:

1. a desemna un membru pentru a conferenția la ședința festivă dela Adunarea generală; al doilea, care să vorbească la festivalul de seară, o alocuție scurtă;
2. a primi propunerea ca depozitul de cărți să treacă în proprietatea despărțământului Cluj, cu aprobarea Comitetului central;
3. a lua act de schimbarea intervenită la conducerea Secției, alegându-se ca președinte dl. *Vasile Meruțiu*, secretar dl. *Tiberiu Morar*;

22 Conferințele Bibliotecii ASTRA

4. a se lua act de alegerea dlui Gr. C. Mărcuș ca membru corespondent la Secția social-economică;

5. a se cere din nou, prin președinți, tabloul membrilor, cari înțeleg să activeze în cadrele secției respective, precum și declarația domnilor președinți că înțeleg să poarte și mai departe această demnitate. (O adresă în acest înțeles s'a trimis de către birou încă la 29 XII. 1932.)

Darea de seamă a Secției literare a „Astrei”.

Secțiunea literară a recensat prin secretarul său în anul 1932/33 următoarele manuscrise:

Poezii populare etc. culese din Maierul de dl Emil A. Roșca, pe lângă opiniunea că o parte din ele pot fi publicate în Bibli. pop.

Poezii populare din Vad, culese de Victor Pop, înv. în Săcărâmb, cu opiniune favorabilă de publicare a celor selecționate de recensent.

Colecția de poezii a lui Ion Staveiu din Nădăjdiu (originale, în formă poporală) cu opiniune negativă.

Manuscrisul dlui H. P.-Petrescu, o adaptare din Holberg, cu opiniunea favorabilă de a se publica.

Secțiunea literară a mai recensat, fără vreo legătură cu tipărirea la Biblioteca poporală a „Astrei”, manuscrisele: Maica Dobrița și Crâmpee istorice de Dum. Iclăuzan, la dorința acestuia.

Dl președinte al Secțiunii Gh. Bogdan-Duică a adunat în cursul anului mult material pentru lucrarea proiectată de Secția „Literatura ardeleană dela 1848-1930” și a publicat din ea trei capitole: 1. Poeți ardeleni în 1877/78, ca

efect al războiului româno-ruso-turc, în revista „Datina”; 2. Un poet necunoscut (Maramureșanul Timotei Hosdu) în „Hyperion; 3. Un cuib dacoroman tot în „Hiperion”. Capitolele au apărut sub titlul: „Fragmente din istoria lit. a Transilvaniei”.

Tot D-sa a mai ținut următoarele conferențe: Despre Cehi (Caransebeș și Timișoara); Eftimie Murgu (Lugoj); Bolșevismul (Blaj și Brașov); Religie și politică (Sibiiu); Despre dizolvarea Austriei (Arad și Oradea). Suma de 50.000 Lei, destinată tipăririi lucrării, e intactă, depusă la Banca Națională a Rom., Cluj. Secretarul Secției, pe lângă recenziile pe cari le-am pomenit mai sus, a ținut următoarele conferențe: Criza culturii și spiritul creștin (Oradea, Blaj, Orăștie); Etica creștină (Cluj); Zece Mai și festivalul sătenilor (Cluj). A publicat dări de seamă asupra activității „Astrei”, iar materialul literar a publicat în diferite reviste, neavând „Astra” revista sa de cultură. Dintre ceilalți membri au mai ținut conferențe în cadrele altor societăți: N. Drăgan, Gh. Giuglea, Sext. Pușcariu, A. Banciu, Al. Lupean, T. Mureșan, etc.

Cluj, la 20 Mai 1933.

Președinte: Gh. Bogdan-Duică.

Secretar: I. Agârbiceanu.

**Darea de seamă despre activitatea Secției artistice a „Astrei”, pe
1932/1933.**

Activitatea Secției artistice a „Astrei” se limitează de mai mulți ani, din vina împrejurărilor de ordin material, exclusiv în cadrele *Conservatorului de muzică „Astra” din Brașov*, care în Iunie, a. c., împlinește 5 ani de

sârguincioasă muncă depusă în slujba subtilei arte, care este muzica. Împărtășit de mai puține ajutoare bănești ca și anul trecut - doar numai directorul Conservatorului, dl Const. Bobescu, mai beneficiază de un onorar lunar de Lei 5000, - încolo, în acest ultim an școlar toți ceilalți profesori nu au primit alte retribuții decât cele pe cari le-au încasat, ca taxe de învățământ, dela elevi, - acest așezământ, în nădejdea și așteptarea unor vremuri mai bune, n'a încetat de a-și continua, cu același elan, programul său: de o parte pe terenul instrucției oferite elevilor, de altă parte pe terenul educației publicului prin diverse producții muzicale date de elevii și profesorii săi.

La finea anului școlar 1931/32 s'au dat cătră elevii Conservatorului 3 audițiuni publice. Din toamnă, ca și în anii premergători, s'au început așazișele „ședințe educative” date cu concursul profesorilor, la cari de multe ori s'au atașat și alte forțe muzicale din localitate, executându-se muzică de cameră de felurite genuri. Începutul îl face dl prof. I. Bernfeld, absolvând însuși un program împărțit pe 6 ședințe: un adevărat curs de interpretare pentru literatura pianului, începând cu clasicii vechi și până la cei mai reputați compozitori străini și români din zilele noastre. Quartetul de coarde apoi, în frunte cu dl. C. Bobescu, a interpretat în următoarele ședințe opere de Mendelssohn, Török, Schubert, Rachmaninoff, Bach, Mozart, Baussnern, Beethoven, Schumann, Hindemith, Lazăr, Debussy, - încheiându-se cu seria acestor ședințe cu o audițiune încheiată lui I. Brahms, din prilejul aniversării anului 100 dela nașterea acestui mare compozitor.

Afară de aceasta Conservatorul „Astra”, prin elevii, profesorii și prin directorul săi, și-au dat concursul la diferite festivități naționale și la sărbătoriri de persoane ninemeritate pe teren artistic sau social (sărbătorirea domnului Cincinat Pavelescu și a doamnei Maria Baiulescu) etc. În fine, grație destoiniciei directorului Conservatorului, a dlui Const. Bobescu, s'a putut

înființa în anul acesta și *un cor de bărbați al „Astrei”*, constător din 70 de membri, contopit în vechea Reuniune de cântări „Gh. Dima” și care urmează să fie complectat cu tot atâtea doamne și domnișoare din societatea Brașovului, în vederea producțiilor muzicale și teatrale ce se vor da cu ocaziunea serbărilor adunării generale a „Astrei” din Septembrie, a.c.

B r a ș o v, 25 Mai 1933

Președinte *T. Brediceanu.*

**Darea de seamă despre activitatea Secției Medicale și Biopolitice a
„Astrei”
dela 1 Iunie 1932 – 31 Mai 1933.**

În cursul anului trecut Secția noastră s'a văzut silită să-și reducă activitatea din cauza lipsei de mijloace materiale. Numai din acest motiv numărul descinderilor de propagandă la sate este mai mic ca în trecut.

În colaborarea strânsă cu Despărțământul Cluj s'au organizat în județ 26 de festivaluri cu program mixt, cuprinzând de fiecare dată și câte o conferință cu subiect igienic.

Asemenea conferințe au fost făcute în număr destul de frumos și de către membrii cercurilor culturale, de medicii din provincie. O mențiune specială trebuie acordată îndeosebi cercului Reghin, a cărui activitate în acest domeniu a fost dintre cele mai rodnice.

În ceea ce privește publicațiile Secției cu regret trebuie să constatăm că nici buletinul eugenic și biopolitic, nici broșuri noi din biblioteca de

propagandă n'au putut apare. Avem speranța că vom izbuti în curând să ne încasăm pe cale particulară fondurile necesare publicării broșurii despre Sifilis, a dlui prof. Dr. C. Tataru.

Cea mai însemnată parte a activității Secției medicale s'a desfășurat prin Subsecția ei de educație fizică și organizația Șoimii Carpaților. Nu voi intra în amănuntele muncii depuse pe acest teren, fiindcă ea va fi prezentată într'o dare de seamă aparte, țin numai să constat faptul îmbucurător că mișcarea de educație fizică și națională, inițiată de noi prinde din ce în ce mai mult teren.

Ne-a reușit să cointeresăm la această acțiune atât tineretul satelor, înjghiebând până în prezent 10 organizații de Șoim printre țăranii din județ, cât și a orașelor, căci în mai multe centre din Ardeal (Sighet, Sibiiu, Brașov, Careii mari, Arad) Șoimii au deasemenea nuclee active.

(referat citit de dl Dr. Danielo.)

**Darea de seamă despre activitatea Secției social-economice a „Astrei”
pe anul 1932.**

Despre activitatea Secției social-economice la sate nu avem nici un raport de făcut.

Este evident, că deplasarea conferențiarilor noștri la sate nu întâlnește același public ascultător, docil, înțelegător, pe care îl găsesc conferențiarii Secției literare sau ai Secției medicale-igienice, întrucât țăranimea de astăzi trăește într'un stadiu de fermentațiune economică, într'un fel de evoluție plină de pretenții și în consecință prin atitudinea sa se găsește în contradicere, atât cu

ideile fundamentale ale unei politici financiare solide, cât și mai ales cu instituțiile cu caracter financiar.

Dar și de altfel membrii Secției social-economice, în afară de cadrele „Astrei”, a fost cu atât mai intensă în domeniul publicisticii, fie prin redactarea de gazete și reviste, fie prin conferințe și cărți, cari au apărut în cursul anului trecut, resp. sunt gata în manuscris și așteaptă să vadă lumina tiparului.

Ne permitem astfel a aminti de activitatea valoroasă a distinsului președinte al Secției social-economice, dl. Mihai Șerban, subsecretar de stat, a dlui Sebastian Bornemisa, a domnilor profesori Gheorghe Moroianu, Sabin Cioranu, Sabin Opreanu, Victor Jinga, a secretarului Secției, dl Ion Clopoțel și a dlui Vasile Vlaicu.

Din inițiativa Secției social-economice a întocmit dl Vasile Vlaicu un indicator de cariere și profesii, partea I. cuprinzând școlaritatea profesională și contribuind astfel la elucidarea practică a problemelor șomajului intelectual, prin o descriere sumară, dar precisă și mai completă a școlarității de specializare, pentru 238 cariere și profesii.

Importanța problemei fiind atât de cunoscută, este de prisos a insista asupra utilității generale a acestui indicator, atât pentru tinerimea de ambe sexe, cât mai ales pentru părinți.

Pentru tipărirea cât mai urgentă a acestei cărți ne permitem a solicita și din acest loc pe seama autorului un ajutor de Lei 10.000 – zece mii Lei, pentru care sumă se va pune la dispoziția Comitetului numărul corespunzător de exemplare echivalent al sumei avansate, spre a se putea trimite bibliotecilor de despărțăminte, resp. pentru comercializare.

Dl Grațian C. Mărcuș a publicat „ Camerele de muncă”, studiu economic cu o prefață de dl. D. R. Ioanițescu, 48 pagini, Tipografia Națională 1933.

Amintim de asemenea cu o satisfacție deosebită despre revista *Observatorul social-economic*, redactat de un comitet, în fruntea căruia este Rectorul Academiei de Învățământ studii comerciale și industriale și distinctul membru al Secțiunii noastre, dl Gheorghe Moroianu, împreună cu dnii Sabin Cioranu, Sabin Opreanu și Victor Junga.

Dl prof. Victor Junga a desfășurat în același timp o activitate extraordinar de laborioasă în domeniul cooperăției, fie prin conferințele sale rostite la Academia de Comerț din Cluj, fie în alte localități, cât și prin redactarea excelentului *Buletin al Uniunii Cooperativelor din Transilvania*, al cărei președinte este dsa.

Deasemenea secretarul Secțiunii noastre social-economice, dl Ion Clopoțel, în afară de activitatea sa dela revista *Societatea de Mâine*, ne-a prezentat, într'o ședință a secțiunilor plenare, o prețioasă conferință cu titlul: un program de culturalizare a satelor, pledând pentru înființarea căminurilor și cantinelor școlare la sate.

Este numai de regretat, că criza mondială, precum și în special criza financiară din țara noastră nu îngăduie realizări financiare și economice mai mari, cu atât mai mult, că nici țărănimea spre asemenea organizări, astfel, că munca noastră și în viitorul apropiat se desemnează mai mult pe teren teoretic și mai ales în cadrul așezărilor orășenești.

În sfârșit ne face onoare să amintim, că unii membri ai Secției noastre social-economice activează în funcțiuni înalte de stat, la legiferările cu caracter financiar-economic, precum dl Mihai Șerban, președintele Secției noastre, în calitate de subsecretar de stat, apoi dnii Ionel Comșa și prof. Nicolae Ghiulea.

Cu puteri înviorate de noul suflu al reînnoirii cadrelor Secțiunilor literare și științifice ale Asociațiunii noastre, Secția social-economică este gata să colaboreze cât mai intens la un nou program de muncă din toate puterile sale, dar, firește, în proporția mijloacelor disponibile.

De prezent Secția mai are un Libel de depuneri la „Albina” No. 6249, fila 125, cartea VII Lei 69.024 – la 31/XII.932.

(Referat citit de dl *Vasile Vlaicu*)

**Darea de seamă despre activitatea Secției Științelor Naturale,
pentru anul 1932/33.**

În anul trecut Secția, ca atare, n'a avut putință și prilej să desvolte o activitate proprie, oficială.

N'am primit spre cenzurare nici o broșură de popularizare, destinată „Bibliotecii populare a Asociațiunii”.

N'am avut putința nici să publicăm vreo lucrare în biblioteca Secției noastre, nedispunând de fonduri, respectiv neputând ridica dela bancă sumele necesitate de publicarea unui nou volum al Secției.

Am fost fericiți de a putea ajuta cu suma de 15,000 Lei, pe dl doc. Dr. E. Pop, membru al Secțiunii noastre, ca să-și tipărească în Buletinul grădinii botanice valoroasa sa lucrare „Contribuții la istoria vegetației cvarternare din Transilvania. - Beitrag zur quaternären Pflanzengeschichte Siebenbürgens”. Direcția Buletinului a ținut să ridice și din partea sa pe coala de titlu și index această înțeleghătoare ofrandă a Secției noastre, dată publicațiilor științifice ajunse la marginea falimentului, în urma tăierii subvențiilor primite până acum de la Stat.

Dacă Secția Științelor Naturale n'a putut desfășura o activitate proprie în calitatea sa de corporațiune constituită, cu atât mai mulțumitoare a fost activitatea științifică a membrilor ei în afară de Secție. (Cum se va vedea mai la vale). A fost deasemenea destul de intensivă și rodnică activitatea de popularizare și vulgarizare a cunoștințelor din domeniul Științelor Naturale, prin conferințe și publicații de vulgarizare.

Credem potrivit să anexăm tabloul publicațiilor științifice și a activității de popularizare, prin graiu viu și publicații, a membrilor Secției noastre, întrucât am putut lua la cunoștință de ele.

Pentru completarea icoanei activității noastre trebuie să amintim, că membri Secției noastre au luat parte în număr frumos la ședințele Secțiunilor unite și au luat parte activă la discuțiunea asupra proiectului de lege despre „Organizarea culturii”. Secretarul Secției, în temeiul celor discutate aci, și-a luat însărcinarea, ca împreună cu dl președinte al „Astrei” să ia parte activă la redactarea nouă a numitului proiect, la minister. În forma actuală acest proiect, devenit lege, nu va prezenta nici un inconvenient pentru „Astra”, ci, dimpotrivă, va contribui la o activare a mișcării noastre culturale.

Secțiunea dispune de un fond de 54,878 Lei, depuși la „Albina”.

Prof. Al. Borza

A) Publicații Științifice:

1. „Der Buchenwald in Rumänien”, in Veröff. des Inst. Rübel, Zürich, 8 Heft;

2. „Plante noi sau rare din România” (în colaborare cu E. I. Nyárády) în Buletinul Grădinii Botanice, Cluj”;

3. „Über das Cerastium transsilvanicum” in Veröff. des Inst. Rübel, Zürich;
4. „La protection de la Nature en Roumanie” în Congr. Intern. Paris.
5. „Dzisiejszy stan ochrony przyrody w Rumunji” în Ochroda Przyrody, Cracovia.
6. „O campanie internațională botanică în România”, în Buletinul Grădinii Botanice, Cluj;
7. „Monumentele Naturii”, în Boabe de grâu.
Redactează „Buletinul Grăd. și Muz. Bot. Cluj”, în colaborare „Contribuțiunile botanice”, apoi „Flora Romaniae exsiccata”.

B) Alte publicații:

1. Bibliographia botanica Romaniae XVII. (cu dl Pop) în Bul. Gr. Bot.;
2. Dare de seamă despre congresul de Horticultură din Londra, în „Revista Horticolă”;
3. O întâlnire cu ginerele lui „Sf. Petru”, contribuțiuni etno-botanice, în „Patria”;
4. Catalogul de semințe etc. al Grădinii botanice din Cluj (în colaborare).

C) Conferințe:

1. „Despre Ocrotirea Naturii”, la Chișinău, în cadrele „Astreii Basarabene.
2. „Din trecutul florei noastre”, la Turda, în cadrele „Astreii” și a Extensiunii Universitare;
3. „Despre Parcurile Naționale”, la Radio-București;
4. „Monumentele Naturii din România” la Radio-București.

5. „Credința și știința”, în cadrele „Agrului” la București.

Activitatea membrilor Secției științelor naturale a „Astrii”.

Victor Stanciu, președintele secției a publicat: *Lucrări*: 1. Provinciile mineralogice și petrografice ale României; 2. Altaitele dela Stănița; 3. Microrefractometrul prismatic, un nou aparat pentru măsurarea indicelui de refracție; 4. Zăcămintele miniere din Jugoslavia. *Conferințe*: Distribuirea elementelor din scoarța pământului, la adunarea generală a Ing. și tehnicienilor din industria minieră, Cetatea Roșie (Soc. Radiodifuziune), Peșterile din Munții Apuseni (Soc. Radiodifuziune), Nașterea și moartea rocilor (Soc. Radiodifuziune), Geneza zăcămintelor aurifere din România (Soc. Radiodifuziune), Natura revelatoare a Dumnezeirei (Oradea).

I. Popescu-Voitești: *Lucrări*: Geologia bazinului Petroșanilor, Vechimea eruptivului dela Rodna, Încălecările cristalinelor din Valea Vinului (Munții Rodnei), Geologia stațiunii balneare Sânt-Georgiu, Geologia Mangaliei și explicarea băilor sulfuroase dela Băile Mangalia. *Conferințe*: Ce se poate ceti pe harta fundului Mării Negre (Cluj), Nașterea continentelor în raport cu teoriile noi (Sângeorgiu), Originea izvoarelor Hebe, Sângeorgiu, Teoria Wegener și deplasarea continentelor.

Președinte: *Prof. Victor Stanciu*.

Secretar: *Prof. Al. Borza*

**Darea de seamă despre activitatea Secției geografico-etnografice a
„Astrei” pe anul 1932.**

DOMNULE PREȘEDINTE,

Subsemnatul, fiind propus de curând ca președinte al Secției geografice-etnografice a „Astrei”, am onoarea a Vă face următorul raport:

Cred, că cea mai de seamă activitate geografică în Ardeal se desfășoară la Institutul de Geografie al Universității din Cluj, care prin studiile și publicațiile sale s’a făcut cunoscut departe peste hotare, în centrele de cercetări geografice-etnografice, cu cari avem schimb de lucrări, nu numai din Europa, ci și din America și din Japonia.

Aceste publicații (5 volume până acum), se datoresc nu numai membrilor Instit. de Geografie dela Univ. noastră, ci și colaboratorilor externi.

Avem material adunat și pentru viitoare publicații – ne luptăm însă cu lipsa de fonduri, pentru a le putea tipări.

Avem și material, care interesează mai direct scopurile „Astrei”, referitor la diferite regiuni din Ardeal, pe care l’am putea răspândi în mici broșuri de popularizare, dacă s’ar putea plăti tiparul.

S’ar înfățișa în cercuri tot mai largi, nu numai splendoarea diferitelor regiuni din țară, ci și momentele mai însemnate rezultând din răspândirea poporului român în raportul cu minoritățile și în raport cu vecinii dela hotare, vigoarea poporului român, în masele sale compacte și necesitatea de a-l întări în părțile mai slabe, unde valurile unei stăpâniri milenare l’au năruit ori l’au rărit.

Vă rog, domnule președinte, să binevoiți a studia posibilitățile, prin cari am putea realiza acest desiderat.

Cu prea deosebită stimă:

președintele Secției geografice-etnografice,
Prof. N. Meruțiu,
Directorul Inst. De Geografie al Univ. din Cluj.

Dare de seamă.

Activitatea Secției în anul 1932 s'a mărginit la câteva conferințe de popularizare, ținute de câțiva membri.

Bilanț.

S'au primit cu totul dela centru, anii trecuți, Lei 75.000 –

1. Din aceștia s'au cheltuit cu tipărirea, editarea și expedierea la centru la Sibiu a N-urilor 1, 2 și 3 din Biblioteca Secției Lei 53.853 –
2. S'au plătit prin dl secretar gen. Ion Agârbiceanu pentru chiria localului secțiilor Lei 5.000 –

S'au cheltuit în total Lei 58.853 –

Restul de Lei 20.343 sunt depuși cu libel la Banca "Albina" din Cluj.

Sabin Opreanu,
fost secretar al Secției.

**Darea de seamă despre activitatea Secției feminine-biopolitice a "Astrei"
pe anul 1932.**

Secția feminină-biopolitică a "Astrei" își continuă cu sârguință activitatea în împrejurări grele, fără mijloace, membrele ei sunt și membrele Uniunii, deci activitatea acestor două mari societăți de cultură se contopește, colaborând amândouă la progresul națiunii.

Femeile, înțelegând însemnătatea și necesitatea activării lor în a face vremurile grele mai puțin amenințătoare și mai suportabile, caută să-și strângă rândurile, colaborând cât mai intens, formând o statornică acțiune de închezare.

Doamnele din diferite centre se adresează Uniunii pentru lămurirea diverselor probleme importante.

Astfel la discutarea legii cumulului în Parlament, doamnele s'au sesizat, deoarece prin aplicarea acestei legi, ar cădea dreptul femeii măritate de a funcționa la Stat, rezultând pricolul eventualelor concubinaje intelectuale, ceea ce ar însemna o decadență a demnității feminine.

Diversele centre ale Uniunii sunt federate. 104 societăți feminine din toate unghiurile țării – colaborează, prin publicații printr'o activitate însemnată socială și literară.

D-na *Elena Pop Hossu-Longin*, viceprezidenta din Ardeal a Uniunii, a publicat cu ocaziunea aniversării căsătoriei sale de 50 ani, un volum de "Amintiri" cu un cuprins foarte interesant al activității feminine din trecut.

D-na *Mioara Șerban*, Cluj, a rostit la "radio" conferința "Educația familială, ca mijloc de ușurare a crizei", foarte educativă, a mai tipărit într'o broșură raportul "Comment préparer la jeunesse", prezentat la Congresul internațional de educație familiară dela Liège.

D-na *Elena Sporea*, Deva, a ținut o conferință instructivă la Deva, despre "Mișcarea culturală feminină în decursul veacurilor".

Pentru ajutorarea Reuniunilor, d-na prezidentă a Uniunii a intervenit la d-na *Olga Sturdza*, prezidenta Soc. Ocrot. Orf. din Războiu, să cedeze orfelinatele desființate, între cari și pe acele din Brașov și Abrud, reuniunilor din aceste centre.

D-na Olga Sturdza a soluționat cauza printr'o convențiune făcută cu Uniunea, prin care se acordă orfelinatele desființate din Brașov și Abrud reuniunilor din aceste centre, pe timp de 15 ani. Conform hotărârei Congresului Uniunii dela Craiova, s'a dăruit fondul în sumă de Lei 10.000 -, instituit la decedarea Regelui Ferdinand, în memoria sa, ca contribuire la monumentul regilor Carol I și Ferdinand I, colecta ziarului "Universul".

Pentru a păstra cultul "Mamei", Uniunea apelează în fiecare an la societățile federate să serbeze "Ziua Mamei", ca simbol al dragostei materne, care reprezintă temelul și eternitatea vieții.

Uniunea femeilor române a luat parte la mișcarea antirevizionistă, inițiată de dl Stelian Popescu, directorul ziarului "Universul", adoptând moțiunea marelui meeting național, dela București.

D-na prezidentă a luat parte la manifestarea dela 1 Decembrie, la Brașov, rostind voința nestrămutată a femeilor române în apărarea integrității noastre.

Tot în acest sens au vorbit și d-nele Veturia Candrea, la Oradea, Tina Pop și Pavel, la Beiuș, Dr. Elena Bratu, la Cluj.

Asociația feminină – Iași, prin prezidenta sa, d-na Elena Meissner, a trimis cu această ocaziune o adresă de aderare Uniunii, apreciind femeia din Ardeal, cu promisiunea a sta alături la apărarea pământului sfânt.

Uniunea a luat parte și la Congresul Studenților creștini universitari, ținut la Brașov. Prezidenta Uniunii a urat tinerimei ce reprezintă viitorul țării, bun venit, salutând cu bucurie generația tânără, încurajând-o și îndreptând-o spre marile virtuți ale neamului: credință, morală și iubire de patrie.

Prezidenta păstrează foarte strânse legături cu reuniunile din comune, cu deosebire aplice diferențe ce se ivesc în cercul lor, influențându-le la bună înțelegere și unire.

Ar fi de dorit ca această Federație să fie ajutată și din partea Asociației “Astra”, pentru a putea desvolta o mai pronunțată activitate, ajutând micile reuniuni, să poată veni la centru spre a-și completa cunoștințele de asistență socială și igienă.

B r a ș o v, 20 Mai 1933.

Maria B. Baiulescu,
președinta “Astrei” feminine-biopolitice.

**Darea de seamă despre activitatea Asociației “Șoimii Carpaților” din
Cluj, pe anul de activitate 1932-1933.**

Șoimii au împlinit 4 ani de viață. Ani grei în munca pentru cultivarea cât mai intensă a conștiinței și a vieții românești în atmosfera de după războiu, care încă nu s-a curățit de răutățile și slăbiciunile răspândite în urma lui.

Evenimentele politice din Țară și străinătate, când dușmanii din afară caută să ne slăbească unitatea, când ni se contestă dreptul nostru de stăpânire pe aceste locuri românești, fără îndoială, că societății îi vine îndatorirea să reacționeze, să facă luminarea poporului, să pregătească conștiința românească pentru sacrificiul ce ni s’ar cere, azi, când criza economică, peste criza morală, care începuse mai de vreme, nu dă posibilitatea Statului de a lucra cu mai multă intensitate, de a fi într’o măsură cât mai mare spre a ajuta conducerii Țării, pentru a menține neștirbit patrimoniul național, câștigat cu atâtea jertfe.

În 1926, când s’a discutat ideia organizării tineretului în cadrul “Astrei”, se presimțeau consecințele crizei sufletești, care se agrava zi de zi. La congresul “Astrei” dela Zalău s’a hotărât înființarea Subsecției de educație fizică, care se va ocupa și cu organizarea tineretului. Discuțiunile au continuat

și ca urmare în 1928 s'a decis înființarea unei asociații naționale, cu scopuri educative, culturale, cu program de realizări în popor, în jurul familiei, care este ideea de bază a Șoimilor.

Munca a început în 1929, sistematic și cu toate formele însă numai la începutul anului 1930. Ziua de 1 Decembrie 1929 este socotită ca ziua de înființare a Asociației.

Era logic ca "Astra" să se ocupe din 1926-1928 cu organizarea tineretului și mai ales a celui adult dela oraș, dar mai ales dela sate. Școala oficială nu putea să facă o educație națională cum ar fi cerut spiritul vremii, fiindcă clasele erau populate și cu elevi din alt neam. Singură cercetășia se ocupa de educația tineretului, dar nici aici nu era deplină omogenitate românească în cadrul unei unități, iar activitatea nu era coordonată, se numea după tradiție și după însuflețirea și priceperea comandanților, mai ales că Cercetășia a lucra mai mult la orașe, la sate nu putea pătrunde așa ușor. Între astfel de împrejurări *era o necesitate națională organizarea și îndrumarea tineretului dela vârsta fragedă și până la deplina maturitate.*

Stările nesigure din 1927-1930 au provocat o reacțiune, care acum începe să dea roade. În acești ani, mai ales în 1929, cercetășia se reorganizează și începe o muncă sistematică de rezultate. Asociațiile culturale lucrează cu mult mai mult, în urma slăbirii caracterelor, iar criza morală ia forme din ce în ce mai grave.

Asociația Șoimii Carpaților, după ce a fost recunoscută persoana morală și juridică, a făcut înscrieri și a lucrat în condiții mulțumitoare. Ideile de bază au fost răspândite, popularizate prin conferențe publice, prin serbări, prin colaborarea cât mai intensă cu despărțământul local al Astei, prin participarea la serbările sokolilor din Azhorodin 1930, Beograd 1930 și Praga 1932. În sânul asociației s'au tratat probleme de ideologie, de programă, de

organizare, de acționare în spirit românesc pentru întărirea conștiinței și demnității noastre de neam.

Față de stările sociale și politice din Ardeal, ideia Șoimilor a fost ceva necesar și binevenit. Intelectualitatea a răspuns impresionant la apelul nostru, unii cu întreaga familie s'au înscris în Asociație, bărbați, femei, copii, numeroși studenți și studente universitare. An de an numărul membrilor a crescut, ba în 1931 au fost peste 1000 de cereri de înscriere, iar dela sate și alte orașe din Ardeal ni s'au trimis cereri de organizare și îndrumare,

Ideia a prins, trebuiau forțele, cadrele pentru îndrumare și instruire, cari nu se puteau forma imediat. De aceea an de an s'a cristalizat și programa și felul de organizare a unei școale de conducători.

Șoimii au prins teren prin enunțarea câtorva puncte principale din program, cari sunt sintetizate în crezul Șoimilor: A fi român, între orice împrejurări, a-ți respecta neamul tău, pământul, familia, a face un cult al familiei și al vieții oneste, este o lozincă a noastră. Fiecare să sfințească locul pe care-l ocupă, să-și facă o educare a caracterului etic, cu îndatorirea de a lupta în contra necinstei, a lipsei de sacrificiu și mai ales de a urmări și un cult al datoriei față de acest Neam pentru care trebuie să ne dăm totul. Șoimul urmărește igiena națiunii prin igiena individuală; urmărește perfecționarea individuală prin mijloace educative, atât a fizicului, intelectului, cât și sufletului. Este cinstea muncii cu merit, îmbrățișează toate preocupările, nu se ferește nici de munca brațelor, nici a creierului. Evită excesele de orice natură ar fi ele și este un factor educativ în mediul social în care se găsește. Cinstește legea părinților și a strămoșilor lui, este un credincios hotărât și devotat al confesiunii sale religioase. În viața cetățenească este un ostaș al dreptății, al muncii cinstite, al jertfei pentru interesele Patriei, ale Neamului. Este profund monarhic, este slujitorul devotat și credincios al Regelui său, care este

simbolul trăinicieii și progresul Țării. Este solidar cu acțiunile pozitive, nu admite în sânul său pe trădătorii de neam și pe cei cari se vând străinilor și mai ales dușmanilor Neamului.

Metoda de lucru este cea familială. Instrucția în unități mici cu conducători proprii. În jurul ideii de frăție trebuie să se desfășoare programul.

În acești patru ani s'a căutat să introducem un sistem de gimnastică, pe cel mai potrivit din punct de vedere al educației integrale, sistemul suedez, gimnastică individuală și colectivă. Nu am neglijat nici gimnastica la aparate, dând puțința de antrenament a celor cari o cultivă. La șoimane s'a adoptat deasemenea sistemul suedez, cel oficial în institutele de educație, alături de gimnastica ritmică și cea estetică.

Educația muzicală s'a făcut în cadrul corului și al fanfarei. S'a încercat și o orchestră simfonică, care însă se va desvolta după ce fanfara va putea să facă instrucția necesară pentru cât mai mulți, la instrumente de suflat.

Educația intelectuală s'a făcut prin conferențe familiale și publice, tratându-se cu competență chestiuni programatice sau din istorie orice domeniu înrudit.

Pentru educația sanitară, am avut colaborarea prețioasă a medicilor noștri: Dr. Liviu Telia și Dr. Maria Bugnaru-Pușcariu, exemenle medicale s'au ținut și în acest an; s'au ținut conferențe medicale și s'au dat la clinica medicală consultații gratuite medico-sportive.

Dansurile naționale formează o importantă preocupare programatică, au fost instruite într'o măsură, care nu lasă nimic de dorit. S'au instruit numeroase dansuri naționale, iar echipa de dans a realizat succese foarte apreciate.

Munca noastră nu s'a mărginit numai la centru, ci la cea mai intimă și deplină colaborare cu despărțământul din Cluj, condus de dl prof. Dr. Iuliu

Hațieganu, membrii noștri au luat parte la serbările dela sate, au lucrat pentru organizarea și instruirea unităților sătești, ajutându-le cu vorba și cu fapta. Asociația a contribuit la ridicarea serbărilor naționale sau date în cinstea oamenilor de merit, a luat parte la mișcările de afirmare a Neamului, n'a lipsit dela nici un loc unde credea că are datoria să dea concursul.

Membrii noștri n'au urmărit beneficiile personale, nici reclama, nici afișajul, ci și-au făcut datoria lor în liniștea și tăcerea muncii conștiente și devotate. Nu suntem mulțumiți de ce s'a făcut, credem că trebuia să facem și mai mult. Multele frământări și stăruințe ne-au îmbogățit mijloacele de acțiune, ni s'a dat prilej de experiențe foarte prețioase, cari ne sunt și ne vor fi de folos în munca noastră pentru viitor.

Nu suntem închiegați, suntem în faza de organizare. Este explicabil, asociația având de a lucra cu elemente formate, cu o mentalitate închiegată, cărora cu greu le poți impune o altă atitudine și concepție.

Din această pricină, suntem în faza organizării și a sistemizării cadrelor, a metodelor și a programelor. Încă un an vom fi în această fază preliminară, pentru a ajunge în cadrele precise ale Statutelor.

Iar acest an 1932-33, un an de mari frământări, de mari încercări, de mari bucurii, alături și de unele decepții.

Preocupările principale ale acestui an au fost realizări în toate direcțiile. Pentru aceasta s'a hotărât ca anul de activitate să înceapă încă dela 1 Octomvrie pentru membrii vechi, iar înscrierile să se facă până la 1 Noemvrie, urmând ca serbarea de deschidere să aibă loc la 26 Octomvrie, ziua Sf.-lui Dumitru.

Pentru o distribuție a muncii s'au construit următoarele comisiuni: *medico-sportivă*, comisia de *disciplină*, prezidate de dl *Dr. Iuliu Hațieganu*, președintele asociației, de *organizare*, prezidată de dl *Atanasie Popa*,

42 Conferințele Bibliotecii ASTRA

secretarul secției de educație fizică, comisia *juridică* prezidată de *Dr. Pompeiu Fărcașu*, comisia de *igienă*, prezidată de dl *Dr. Liviu Telia* și comisia de *presă*, prezidată de *Dr. I. Todea*.

Ședințele s'au ținut după un plan fixat, unele comisii din două în două săptămâni, altele odată pe lună, iar altele și mai des, după cum erau chestiunile de discutat. În aceste comisii s'au discutat chestiuni speciale, comisia de organizare a întocmit planul de lucru, a organizat serbările, festivalurile, comisia *juridică* a făcut o nouă redactare a Statutelor, iar cea medicală a discutat măsurile privitoare la examenul medical, a studiat probleme medicale în legătură cu educația fizică.

Ședințele comisiunilor au ținut din Noiembrie până în Mai.

Încă în cursul lunii Octombrie 1932 s'a întocmit un program pentru instrucția căpitanilor, conducători de unități. Au fost declarați în acest grad șoimani: Arnăut Ionel, Bodeanu Eremia, Daina Vasile, Dr. Gherman Alex., Lupea Ion, Morariu Albin, Dr. L. Rusu, prefectul unității locale.

Chestiunile mai delicate și de îndrumare s'au desbătut într'un comitet restrâns, format din dnii Dr. Hațiegan, Dr. L. Rusu și Atanasie Popa.

În cursul lunii Octombrie s'au făcut înscrierile și reînscrierile. Cum în cursul anului trecut 1931-32 nu s'a luat jurământul nici unui membru, înscrierile erau provizorii. Nici în acest an n'am făcut serbare de jurământ, fiindcă pentru acest moment avem trebuință de o pregătire sufletească și șoimănească mai temeinică. La înscrieri s'a căutat ca să fie primit un număr mai redus și cu suficiente garanții de cuvânt și disciplină. Au fost înscriși la 250 de șoimani și șoimane, între cari și 35 elevi dela atelierele C.F.R. Din Cluj, conform înțelegerii avute cu directorul inginer Ostrogovich. Șoimii urmăresc educația românească a tuturor claselor sociale, acești noi membri au

fost bine veniți și cu toate greutățile de ordin administrativ unii dintre acești elevi au profitat de ideile și educația ce se petrece în cadrul Asociației.

Cei înscriși au fost repartizați în grupe, inclusiv corul și orchestra, în fruntea fiecărei grupe a fost designat un căpitan. Instrucția o face căpitanul, cu ajutorul, îndrumarea și supraveghierea profesorilor-instructori S. Ilieșiu și T. Faur, la șoimani și d-na prof. Sultana Angheliu, la șoimane.

Fiecare grupă a ținut câte o ședință săptămînală, șoimanii în sala noastră, iar șoimanele în sala de gimnastică a Liceului de fete „Regina Maria”, pusă la dispoziție cu multă amabilitate de d-na directoare Maria Giuglea, pentru care ținem ca și pe această cale să-i aducem mulțumirile noastre.

În cadrul acestor ședințe s'a făcut gimnastică educativă. Frecvența a fost bună până la Crăciun, după Crăciun mai slabă. Atunci am concentrat câte două grupe, căutând să facem și economie la încălzitul sălii și a băii, asociația având de luptat cu greutăți materiale foarte mari.

S'a decis ca exercițiile gimnastice să fie obligatorii pentru toți membrii asociației, astfel că au fost fixate ședințe și pentru membrii corului și fanfarei. Corul și fanfara în acest an a învățat piese noi și au ținut, sub conducerea dlui prof. Sava Golumba, probe săptămânale pe voci și instrumente. A susținut programul muzical în toate împrejurările când ni s'a cerut. S'a menținut și grupa de gimnastică la aparate, instruită de dl Albin Morariu, iar dl Ionel Arnăutu a continuat cu un antrenament asiduu pentru gimnastică de forță și rezistență.

S'a făcut și scrimă, de către dl N. Dejeleanu, ajutat de dl Dr. Rusu.

Dansurile naționale au fost instruite de Dr. I. Olteanu.

La șoimane s'a făcut gimnastică ritmică de expresie sub conducerea d-șoarei Voichița Stanciu.

44 Conferințele Bibliotecii ASTRA

Cu toate că numărul șoimanelor a fost mai mic acest an la această secție s'a lucrat cu mult spor și multă plăcere.

Pentru educația intelectuală și sufletească s'au ținut conferințe, la cari au putut să participe și publicul. Conferințele s'au ținut în sala de gimnastică dela sediul asociației. S'au ținut conferințele următoare:

1. 30/XI. Dl Prof. Ioan Chinezu despre *Viața și opera lui B. P. Hașdeu*;
2. 15/XII. Dl Prof. Ioan Breazu despre *Nicolae Bălcescu ca erou*;
3. 7/III. D-na Dr. Alma Mohora Popovici despre *Maria A. Rosetti*;
4. 14/III. Dl Dr. I. Hațieganu: *Generații vechi și generații noi*;
5. 21/III. Dl Prof. At. Popa: *Societatea și problemele actuale*;
6. 28/III. Dr. I. Hațieganu: *Generația tânără din alte țări*;
7. 25/IV. Dr. I. Hațieganu: *Generația tânără din România*;
8. 2/V. Dr. Iuliu Hațieganu: *Idealul noiei generații*.

Alături de aceste conferințe, cari au fost cercetate și bine apreciate de publicul asistent și de presa locală, asociația a organizat sau a luat parte la următoarele festivaluri:

1. 8/X. Deschiderea festivă a noului an de activitate, cu care prilej dl președinte a ținut o cuvântare programatică, s'a făcut o dare de seamă a activității anului 1931-32, s'au executat coruri și s'au făcut producții sportive, sub conducerea dlui Albin Moraru, exerciții libere și la aparate, iar I. Arnăutu, *gimnastică la pământ*. La această ședință a luat parte și dl prof. Dr. Iuliu Moldovan, președintele „Astrei”;

2. 19/XI. 1932. S'a organizat o seară de cunoștință cu dans, la care au participat membrii noștri și alți invitați. Serata a decurs într'o atmosferă de caldă prietenie. O a doua serată s'a ținut în 17/XII. 1932, care a reușit foarte bine;

3. 2/IV. 1933. S'a organizat un festival muzical sportiv, foarte bine reușit, cu inovații programatice, executându-se gimnastică de ansamblu, gimnastică estetică, gimnastică ritmică, scrimă, tablouri și coruri;

4. 8/IV. Am organizat o șezătoare culturală la atelierele C.F.R., cu coruri și gimnastică. Conferință a ținut dl profesor Chinezu despre *Evoluția ideii naționale*;

5. 4/VI. 1933. La Arena sportivă s'a dat un festival sportiv în onoarea membrilor Congresului național de tuberculoză, ținut sub președinția dlui Dr. I. Hațieganu, la care a participat și dl D. R. Ioanițescu, Ministrul Muncii. La recepție corul șoimilor și grupa de dans au susținut un program potrivit;

6. 8 VI. 1933. O delegație de 16 membri au luat parte la serbările jubiliare sportive, la București, în prezența M. S. Regele Carol II-lea, executându-se exerciții libere și gimnastică la aparate.

Pe lângă aceste manifestări, asociația a luat parte la festivalul dat în ziua de 11/III. 1933 la Teatrul Național, în onoarea dlui Neamțu Otonel, cu prilejul împlinirii a 30 ani de teatru. Cuvântul asociației l-a spus dl profesor Atanasie Popa.

Șoimii au organizat în 19/VI. 1932 o șezătoare culturală la Mociu, care a avut drept rezultat înființarea unității șoimilor din Mociu.

Asociația noastră a luat parte la congresul „Astrei” dela Deva, din 1, 2 Oct, 1932, cu care prilej dl. Președinte al nostru a ținut pentru medicii din Ardeal o conferință foarte interesantă despre tehnica propagandei.

A luat parte prin dl Atanasie Popa, la serbările Șoimilor din Sighet, în 20/VI. 1932, apoi la câteva șezători de ale șoimilor noștri dela sate, iar la Suceag 12/II. 1933, cu ocazia înființării unității, s'au dat instrucțiuni potrivite de către secretarul Secției de educație fizică.

În 5/II. 1933 asociația a luat parte la festivalul Șoimilor din Aghiereș, la 26/II., la Mănăstireni, apoi la șezătorile organizate de către despărțământul „Astrei” în colaborare cu unitățile locale din satele în cari avem unități.

Un capitol nou s'a înscris în activitatea asociației noastre în acest an prin festivalul dela 10 Mai 1933, organizat cu participarea unităților satești. La recepția de la Prefectură, în prezența dlui Ministru de stat Dr. Emil Hațieganu, din partea noastră s'au exprimat omagiile prin secretarul Secției.

Ziua de 10 Maiu a fost o surpriză emoționantă, plăcută și înviorătoare. Ziua de 10 Mai a fost rezultatul muncii neprețuite și neobosite a dlui Dr. T. Spârchez, secretarul general al despărțământului Cluj al „Astrei”, ajutat de dnii Dr. I. Olteanu și I. Cmeciu. Neobosiți au mers aproape zi de zi, în cele 11 sate, în cari s'au pus bazele unităților de Șoimi, au fost instruite, pregătite în așa fel, că la 10 Mai s'a putut arăta ce energie are acest neam, ce virtute, ce calități și ce valori artistice și spirituale. O dare de seamă despre activitatea desp. la sate se va face de către Despărțământ, țin totuș să înregistrez momentele mai importante din viața unităților dela sate.

1. Prima unitate sătească s'a înființat în anul trecut la Aghiereș, sub conducerea dlor I. Morariu, notar circular, V. I. Călugăru, învățător-director și D-șoara Gabriela Pop, învățătoare. Au ținut șezători numeroase de 2 ori pe săptămână, au organizat festivaluri în comună și șezători în comunele din jur, la Nădaș, Gârbău și Ticu-Colonie. Unitatea lucrează cu multă însuflețire și mult spor. A introdus dansul, portul și cântecul românesc. (Numărul membrilor la 60.)

2. *Chinteni*, sub conducerea d-lui Victor Nicoară, inv. și Ștefan Benghea, au organizat festival teatral foarte reușit, piesa a fost reprezentată și la Deiuș și Vechea, precum și la Teatrul Național din Cluj.

3. *Feleac*, sub conducerea preotului Nicolae Nicoară și dl Septimiu Pop, subnotar, s'a organizat cea mai numeroasă unitate cu feciori voinici și bine făcuți. Au luat parte la 10 Mai cu 220 de membri din cei aproape 250 pe cari îi are. Și aici se lucrează cu multă stăruință și dragoste.

4. *Suceag*, sub conducerea preotului Victor Pop și Vasile Trifu, înv. dir. și mai solidă și serioasă. A organizat numeroase șezători în sat, precum și în comunele Berind și Mihăilești, în prima zi de Rusalii. S'a introdus portul, cântecul și dansul românesc în acest sat, în care Români nu sunt în mare majoritate.

5. *Mociu*, sub conducerea d-lui Dr. Emil Mureșianu, consilier la Curtea de Apel și Dr. V. Pătrășcanu, au lucrat în timp relativ scurt așa de bine că s'au prezentat cât se poate de frumos la festivalul de 10 Mai.

6. *Mănăstireni*, sub conducerea preotului A. Cosma, a medicului Dr. Sept. Rusu și învățătorilor locali, au organizat șezători în comună, foarte bine reușite, iar la 10 mai, în Cluj, au reprezentat o piesă, arătând multă înțelegere și calități artistice superioare.

7. *Gârbou*, sub conducerea cărturarilor satului pr. I. German și înv. C. Toma, au consolidat fanfara tinerilor din comună, au ținut șezători potrivite.

Se lucrează și aici cu multă ambiție și plăcere.

8. *Baciu*, sub conducerea pr. Ilie Blaga, înv. Timotei P. Vâlcov, ajutați și de alți intelectuali, lucrează cu multă stăruință și entuziasm. Au un început de fanfară, au făcut o scenă, au luat parte la manifestările românești din 25 Mai. Lucrează cu 51 de membri.

9. *Sânmihaiul Almașului*, sub conducerea preotului V. Tămășan, au organizat o fanfară și diferite șezători.

10. *Mănăștur*, care lucrează atașată la unitatea dela centru.

11. *Cara*, sub conducerea înv. Grosu, lucrează cu multă stăruință, a luat parte și la defilarea din 10 Mai.

În organizare e Sâncraiuul Almașului, unde cărturarii satului muncesc mult pentru ridicarea satului.

Cereri de organizare ne vin din multe comune, dovadă că satele doresc o muncă culturală, se deșteaptă la o conștiință de neam și trebuie ca acest curent să fie alimentat cât mai inteligent și cu foloase reale pentru binele satului și a Țării.

Alături de aceste unități din județul Cluj se lucrează cu spor la Sighet, sub conducerea d-lui Dr. V. Ilea, fost prefect, care are și o unitate sătească la Călinești.

Munca de organizare este realizată la Sibiu sub conducerea d-lui Dr. L. Ionașiu, unde Șoimii, în 25 Martie, au organizat un festival sportiv foarte bine reușit. La fel se lucrează la Brașov sub conducerea d-lui Dr. I. Căliman, președintele despărțământului local.

Dar orașele pe lângă granița de Vest: Careii Mari, Oradea-Mare, Arad și Timișoara, cari simt mai mult necesitate de afirmare românească, ne cer sprijinul, concursul de a înființa unități și prin aceste părți. Erau proiectate o serie de festivaluri în aceste părți, pe cari însă, spre marele nostru regret și durerea românilor noștri slăbiți din aceste părți, din lipsă de mijloace materiale n'am putut să le ținem.

Munca noastră, care are un caracter colectiv, de educație a masselor, în împrejurările pe cari le avem aici, în Cluj, este foarte mult stângenită din lipsa de loc pentru exerciții gimnastice și sporturi de tot felul. Prin stăruințele și munca neobosită a președintelui nostru s'a ajuns ca Parcul sportiv să fie un ideal realizat. În felul cum este concepută, plănuită și realizată după modelul câmpurilor sportive din Italia și Germania, va fi primul parc de acest fel din

țară. S'au făcut lucrări importante, munca nu se oprește, în toamnă se crede că arenele pot fi puse la dispoziția membrilor, atât pentru jocurile sportive, cât și pentru tenis, tir, canotaj, terenuri de joc pentru copii, etc. Nu lipsește de aici nici elementul artistic românesc, porți sculptate cu motive românești, credința își are și ea locul ei și când va fi terminată și sala de gimnastică, cea mai mare din țară și va putea fi la dispoziția unităților noastre, atunci vom putea lucra pentru educarea anului întreg.

Faptul că satele românești, între cari cu multă bucurie semnalăm pe fiii noștri din Secuime și alte sate din Ardeal, se atașează Șoimilor, aduce cu sine și numeroase îndatoriri de conducere și orientare. Este necesar ca unitatea din centru să fie bine încheagată, programul să fie întocmit definitiv, comunicat, aplicat, să se răspândească ideile printr'o publicație periodică a asociației și să se afle posibilitatea de organizare a cursurilor pentru formarea cadrelor dela orașe și sate, conform cerințelor vremii și scopurilor asociației.

Biroul a fost condus de dl T. Leuca, secretarul asociației, care a îndeplinit și funcțiunea de cassier.

Ce privește costumul nostru suntem într'un stadiu staționar, de experimentare, mai ales că trebuie ținut seama de împrejurările dela sate, unde nu este potrivit să se rupă cu unele tradiții bune și unde trebuesc reînviat motivele vechi, dispărute, dar în parte păstrate.

Asociația noastră stă într'o colaborare strânsă cu alte asociații similare cu cercetășia pentru tinerii până la 18 ani și cu celelalte societăți culturale. Având de Înalt Patron pe însuși M. S. Regele Carol II, Voevodul culturii românești, nădăjduim că vom putea să realizăm tot mai mult în munca noastră pentru întărirea conștiinței naționale, să fim un bun sprijin al Tronului și să fim ostași de veghe, ca virtuțile străbune să fie cultivate, întărite și răspândite.

50 **Conferințele Bibliotecii ASTRA**

Președinte: Dr. Iuliu Hațieganu, m. p.

Secretar general: At. Popa. m. p.